

tre ètimon fos precisament 'el vessant dels cabirols', format amb el basc *alde* 'vessant de muntanya'.

B(γ). És versemblant que, sense apartar-nos de la varant B, puguem analitzar la composició de l'ètimon ORCALL.

Ore consta en lletres ibèriques com nom d'una seca, encunyadora de moneda; moneda només se n'ha trobat una. Per tant el lloc on es féu la troballa importa poc (fins quan se'n troben moltes, no demostra el lloc on hi hagué la seca). (V. l' article de Pz. Almgouera, tir. a p.d'*An. Esp. Arg.*, 1955, p. 228 b). Tovar, tot rebutjant la idea de Schulten de relacionar-ho amb els llunyans *Oretani* de Castella i la Mancha, indica connexió amb l'*Orretanus* d'una inscripció trobada a Isona (Aeso), en la qual un P. Marcus Calpurnianus es declara «*orretanus*» i «receptus in clientelam civium *Aesonensium*» (*J.R.C.II*, 35).

Això, doncs, deu correspondre a una localitat de nom *Orre*, i és de creure que essent acceptat aquest Marcus com a «cliens» de la ciutat d'Isona, que el seu lloc *Orre* no podia ser llunyà d'Isona, sinó probablement ben a prop. Versemblant, doncs, que es pugui identificar amb *Orcau* o la *Conca d'Orcau*, que comença al peu mateix d'Isona: Figuerola d'Orcau n'és a 4 k. i el mateix poble d'Orcau. n'és 7 k. al Nord Llavors podem suposar que l'*Ore* de la moneda i l'*Orre* de P. Marcus són el mateix; car la doble notació *rr* i *r* serà imperfecció epigràfica, o resultat d'una lleu variant intensiva.

Quant al nom d'*Orcau*, es podrà analitzar com OR(e)-KO-ALDE, significant, en l'antic basc pellarès, 'el vessant de *Ore*'. La seca estaria radicada en un costat o altre d'*Orcau*: basc *alde* 'costat, vessant' unit amb la desinència del genitiu basc *-ko*, com ho tenim repetit en l'ètimon de *Carcolze* KARRI-KÓ-BIDE 'el camí del penyal' (on hi ha també *RR* com en *ORE*, simplificada per la síncope).

Les formes de mencions antigues d'*Orcau*, documentades més amunt, ja s'hi presten: amb llur *l:l*, resultat de *-LD*. 1010 *Orcall* i *Urcallo*, 1056 *Orcallo*, 1130 *Orcall*: que fàcilment poden resultar de simplificació del grup etimològic ORK₁ALD; *Orkal*, poble prop de Jaca (en dos docs. del S. XIII, 1221); un poc més complicat *Urbetellus* (Mitx. i Albertos). Amb el nexse *-ko*- i sumant-hi el sufix gentilici del basc *-TARR* *Or-co-tarris* NP a Luixon o bé amb el conegut *-estar* (Holder) = ll. *etanus*.

Les altres localitzacions inventades per a *Ore* eren de pur «sonsonetes». Un poble d'Aragó *O(r)rera* que en realitat ve de HORRE-ARIA: *Orrit* suggerit per Untermann és una localitat petita i pobra, remota cap al capdamunt de la N. Ribagorçana (i sabem que ve del bc. URRITI 'llunyà'). Res a veure tampoc amb *Orís* suggerit per Mateu Llopis (V. infra la seva etimologia real). No pensem tampoc en *Òdena* ni

Ora (<OTURA (que s'hi oposen amb llur *-T-*)).

Descartem semblances casuals. *Dorcadi* dat. d'un NP femení en una inscripció romana d'Apúlia (*Mem.Accad.Lincei* 1878, 664), essent a la Magna Grècia, és clar que ve de l'al·ludit gr. *δορκάς* dat. *-ᾶδι* 'gazel·la'. Un cogn. fr. *Ourgaud*, deu venir d'algun canvi de sufix de l'oc. ant. *orguelh* (-*oel* dialectalment). Per a l'*Orquera* de la vall de St.Nicolau, v. *TVBoí*, 8-9 on l'enllaço amb el bc. *urki* 'bedoll'.

És suggestiva la semblança amb el riu *Dúrcal* que a las Alpujarras baixa del pico de la *Veleta*; però és difícil si bé no inconcebible alguna llunyana combinació ibèrica suposant aglutinació de AD; més difícil encara, però, pel fet de ser nom de riu.

¹ Curiosos només (encara que siguin insegurs, com indici de reminiscència cèltica) són els noms que veiem en l'*Hypocras* del *Grand Saint Graal*: *Orcas* o *Orcaus* rica ciutat del «reialme d'Evalach» (ed. Hucher 1878 III 360, 509, II226); *Orcaus* nom del rei de l'illa on desembarca un dels caps de l'exèrcit cristià (III 246 etc.).— ² Grup que ens duria fins a preguntar si l'al·ludit NL escocès *Orcades* podia empenar-se en aquest celto-basc IORK/ORK.— ³ Encara un altre, menys ben conegut, i mal situat, potser cap al baix Arieja: car en els docs. del cartulari del monestir de Lezat (molts dels SS.XII-XIII) figura una família noble *Orcas*, amb possessions en el Lezatès: a partir d'un Raimond Roger d'*Orcas*, en docs. de cap a l'any 1100 (*Hist.Lgd.* v, 1762, 1763).

ORDAL

Poblat de cases escampades, que forma part del mun. de Subirats, amb església parroquial, prop de la collada on la gran comunicació de Barcelona cap a Ponent passa la carena entre els vessants del Llobregat i els del Penedès; situat a mig camí de Molins de Rei a Vilafranca.

PRON.: *urdál*, oït a St. Sadurní d'Anoia, Casac. 1920. Jo recordo haver-ho oït moltes vegades des de la meva joventut: a uns amb article («a l'*úrdal*»), a d'altres sense: crec que allò és ara bastant estès, més que abans. Potser és adaptant-se a això que ho posa amb article En Cases i Homs en l'índex del llibre de Pujades, o perquè ho hagi vist en altres passatges d'aquesta obra (no en el que hi trobo i ja citaré).

MENCIONS ANT. Escassegen, com escau a un lloc de poca importància i de creixença tardana. 1359: «quadra de Cantalops, del prior de Sant Pol, 15 focs, quadra d'*Ordal* del e s p i t a l de Cervelló --- St. Pere de Molanta---» (*CoDoACA* XII, 25). En la qualitat d'indret solitari, en una carena, ha estat lloc